

ולהוכיח לשופטים-גויים כי הוא נקי מכל חטא. מעשה זה גרם, שר' יצחק אלחנן עבר מניסביו לנאוואראדאק ומשם עבר בשנת 1864 לקובנה והמשיך ברבנות עד למותו בשנת 1896. הרב ר' יצחק אלחנן ספקטור תמך בשוב ארץ ישראל ועם ראשי הרבנים בימיו, נמנה כאחד האישים הדגולים של יהדות רוסיה. על שמו הישוב "נחלת יצחק", כיום שכונה בתחומי העיר תל-אביב-יפו.

### משפחת קלאצקין, הרב ר' אליהו בן נפתלי-הרץ קלאצקין

אחד מגדולי ישראל ששימש ברבנות בברוזה לאחר הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור היה הרב אליהו קלאצקין. הוא ישב על כסא הרבנות בברוזה בין השנים 1881 ו-1894. מברוזה הוא עבר למאריאמפאל בליטא, ובשנת 1910 נבחר לרבה של לובלין. בשנת 1925 עלה לירושלים ונפטר בה בשנת 1932.

הרב ר' אליהו קלאצקין נמנה עם משפחה מיוחסת. אביו, ר' נפתלי הרץ נולד בשנת 1822 בעיר דווינסק ושימש כעשר שנים רב באושפאל, ועוד שלושים ושבע שנים בעיר שעמבערג, ושם נפטר בשנת 1894. באושפאל נולד הרב אליהו קלאצקין. כל אחיו שימשו ברבנות: ר' ישראל-איסר היה רב בליעווענעאף, מחוז וויטעבסק; ר' אברהם — רב בליאזני, מחוז מאהילעוו; ר' זלמן — רב בראהאטשעוו, מחוז מאהילעוו; ור' משה צבי-הירש רב בראמאנאווע, מחוז מאהילעוו.

הרב ר' אליהו קלאצקין חיבר את הספרים האלה: "אבן הראשה" — ורשה 1887; "אמרי שפר" — ורשה 1895; "אבן פינה" — 1907; "דבר אליהו" — 1915; "דבר הלכה" — פטרקוב 1921; "מילואי אבן" — לובלין 1925; "חיבת הקודש" — ירושלים 1927; "דברים אחדים" — ירושלים 1931.

לאחר יציאתו של הרב אליהו קלאצקין מברוזה שימש בה ברבנות הרב יהושע מרדכי קלאצקין, בן אחיו, ר' ישראל-איסר. הוא כיהן גם כרב העיירות סוויאטאש, האראדאק (ליד מינסק) קרטו-ראסיין (מחוז קובנה) וליבוי. שם נפטר בשנת 1925.

בקרטו-ברוזה נולד לרב אליהו קלאצקין ביום 10 במאס 1882 בנו יעקב קלאצקין, שהתפרסם כסופר עברי וכהוגה דעות. הוא למד במארבורג אצל הרמן כהן ולאחר מכן המשיך בלימודי הפילוסופיה בברן שבשווייצריה.

בשנים 1909-1911 שימש יעקב קלאצקין עורך הבטאון הציוני המרכזי "די וועלט" ("העולם") בגרמנית. לאחר מכן השתתף בפעולתה של הלשכה הראשית של הקרן הקיימת ששכנה אז בקלן. בשנים 1915-1918 הוציא בשוויץ את ה"באלעטין זשוויץ" (בצרפתית), ובשנים 1921-1922 הוציא בהיילדברג יחד עם נחום גולדמן את "פרייע ציוניסטישע בלעטער" (בגרמנית).

יחד עם נחום גולדמן ייסד גם את הוצאת "אשכול", שהחלה להוציא בשנת 1926 את ה"אנציקלופדיה יודאיקא", ושימש כעורכה הראשי. עד לעליית היטלר לשלטון, יצאו לאור 10 כרכים של אנציקלופדיה זו.

### הרב ר' שלמה פיינזילבער

הרב ר' שלמה הלוי פיינזילבער נולד בקרטו-ברוזה בשנת תרל"א (1871), לאביו הרב אהרן יוסף שישב על כס הרבנות בברוזה. הרב אהרן יוסף חיבר את הספר "עבודת אהרן" ושימש לאחר